

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kievezések: budapesti napló: Dunagőzhajózásunk jelen állapota, literaturai hírek 's újdonságok, nemzeti játékszín, pesti hidegvizgyógyintézet; 's a t.; magyar tudós társaság: közlés a pesti szegény gyermek-kórház első évi sikeréről; pesti gyapjújár; Zólyommegyei tisztújítás; Különféle: borszekei hírek, esodálatos oláh jóslat; vészmenyköltés 's a t.; Szerbia (a népi zene napról napra nyugtalanított lesz; 's a t.) Spanyolország (részletek az újabb miniszteri fordulatokról; az angolok a spanyol parzokat elhagyják; 's a t.) Anglia (ministerségi nyilatkozat a keleti ügyben; a M. Chronicle háborútól kezd félni; elegy; 's a t.) Franciaország Palmerston nyilatkozata Guizothoz a négyes szövetség ügyében; Gabonár. Pénzkelet. Dunavizallás. —

Magyarország és Erdély.

A magyar kir. udv. kamra keblebeli számvevőhivatalánál Csausz János számvevő tiszté, és Suppiny Ödön ingrossistává előléptetése következtében Scosa József és Denesik Endre fizetéses gyakornokokat járulóká alkalmazá. —

P e s t. Utolsó számunkbani, Pest városa tanácsának magyar nyelv iránti rendeleteire vonatkozólag megjegyzendő: hogy e város tisztakarának nagyobb része már régen érzette honi nyelvünk nagy érdemét, sőt ön kötelességét is annak hivatalos tárgyalásokban egyedüli használása iránt. Ez érzetnél fogva a tiszt. ügyész. hivatal és a fenyítő biztosság már 1830-tól fogva magyarul viszi minden dolgait 's ügy szerkesztési minden irományit. Nem sokára ezután a tanács is megkezdé lassankint annak használatát, a törvényszék pedig ez utól. években lépésenkint annyira vitte dolgait, hogy mind jegyzőkönyve, mind perekbeli ítéletei, mind belföldi levelezései egyedül magyar nyelven folytak. A választó polgárság is gyakorlatába ereszkedett vala már e szép 's a fővárosra nemcsak illő, de kerülhetlen javításnak: s mi bírta őt annak elhagyására az utolsó tisztválasztás óta? épen nem foghatni meg. Kétkedni nem lehet, hogy a város tanácsának utolsó határozati, 's fens. István főg. fényes példája ezen testületet is nemzet iránti kötelességének azonnali 's hű teljesítésére sikeresen vezetendi.

Budapesti napló: Dunai gőzhajózásunk ügyében gáncsoló szót emelkedék az augsburgi lapban: melly gáncs mindazáltal, mint látszik, nem legjobb forrásból származhatott, mert hibás adatokon alapszik. A hajózás Dunánkon egymásután változó vizállás esetén sokkal bajosb, mint folyvást kicsiny vagy nagy vizen, 's az idén a rögtöni változások sürűbbek voltak, mint valaha. Ily esetben különösen súlyos a járás a Pozsony-Gönyő közti helyeken, hol mérföldnyire terjed el a víz eszó főveny fölött, és inkább főhoz mint folyamhoz hasonlít. Midőn kisebb a víz, akkor keskenyebb mederbe szorul, és rövid idő alatt utat tisztít magának. A nagy víz ellenben minden zátonyt eláraszt 's gyors apálynál semmi tiszta ösvényt nem hagy, melly csak utóbb 's többnyire más helyen alakul. Ennélfogva Dunánkon sokkal súlyosb a hajózás, mint a Rajnán, vagy más rendezett folyamokon. Egyébiránt a gőzhajózási vállalat kezdetén végeztél gyanánt a Pozsony-Pest közti közlekedés látszik kitűzette lenni. Az óta mindazáltal hosszúság és fáradságos próbák után Bécs-Linzig terjed ki a rendes gőzhajózás, jelenleg, kevés kivétellel, bármily időb. egész éjjel haladnak föl felé a gőzök, mi különösen esodálkozást 's legillőbb megismerést érdemel a fel-Duna rohanó sebességű helyein 's ellenmondhatlanul tanúsítja a kapitányok buzgalmit és ügyességét, kik ily rövid idő alatt annyira meg tudtak barátkozni Dunánk hajózási nehézségivel. Ezenkül támogató adatok és okok nélkül is mindenki hinni fogja hazánkban, sőt tudja is, hogy e vállalat épen nem indult pangó tespedésnek, hanem korszerűleg, zajtalan szilárd léptekkel nagyobb terjeszkedés felé halad, mert például jövő évben a főbb vonalokon naponkint leend a közlekedés. 's ezenkül még más tekintetben is nagyobb kiterjedést nyerend e vállalat, mihez a viteldij koronkénti csökkentése fog járulni a népesb vonalokon. — A művészeti egyesület ajándéklapját már megkezdé kiosztani Grimm Vince szépművésztől, hol a részvényesek jegyeik előmutatása mellett mindenkor átvehetik példányukat: ugyanott válthatni már részvényeket jövő évre. E vállalat első évben is ily kielégítő sikerű volt, hogy a jövő évi név fogja szép ezélya megközelítésre képesíteni a társaságot. — Nemzeti nyelvünk ügyében a legközelebbi országgyűlési törvény szerint a magyar kir. udv. kamránál is szükséges intézkedések történtek; a számvevőhivatali városi osztályban magyar nyelven fog a munka folyni, és a kamrai tanáchoz intézendő jelentések, indítványok és javaslatok is magyar nyelven történendnek, honnan viszont az illető hatóságok minden utasítást 's leiratot szinte nemzeti nyelven fognak kapni. Ily eredmények után bizonyosan senki nem fog többé kéteskedni, hogy hazai nyelvünk szép napját csakugyan nem fogja többé komor felhő borítani 's hogy valóban következik már „Borúra derül.“ E napokb. jelent meg Bud. Gyurián 's Bagónál „Értekezés a közsénhamagról“ írta Kajdacs Ist. orvostr és szemész: nagy Srét 42 lap; e munkácskát a hazai orvosi literaturára nyereségesnek mondhatni. — Nemzeti színpadunkon aug. 28kán „Fra Diavolo“ adaték; 29ikén először bérszűnettel Laborfavi Róza jutalmára „Bátori Erzsébet“ eredeti történeti dráma 5 felv., írta Garay János; a darabot tetszéssel fogadá a nagyszámú közönség, és játék végén előhívással tisztel meg a szerzőt: ki azonban szerénységéből nem jelent meg, és a rendező által menteték. Az előadás több tekintetben a szerenésélenekközé tartozik: Laborfavi Róza (Erzsébet) inkább jelenkori francia drámahősné látszik személyesíteni, mint a vérengző középszázadbeli szörnyet 's ez eltévesztett irány sokat vont le különben jeles játékból: Bartha (Zólyomi) ily hideg levante volt, hogy miatta pirosítót is

kár lett volna vesztegetni arczára Erzsébetnek, annál kevésbbé lyánka-vért: itt talán helyén lesz megjegyzeni, hogy jó színész a kis szerepeket is teljes erejéből tartozik kiemelni, mert egy kis szerep elrontása is sokat árthat a dramának, mint szinte sokat használhat is. Lendvayné (Lenke) némi kedvetlenséget mutatott: Komáromi (Ficzko) e eselszövényes szerepet sértő arczfintorgatásával bohózatív aljasítá 's a hatást annyira megrontá, hogy szinte esodálatos a darab megállása: Komáromi még fiat. 's szép tehetségekkel van fölruházva, de ugy látszik rossz tanácsadóji vannak, mert arczvonaglási bizonyosan sértik a jobb izlést. e szerepet mint vidor eselszövé adá, holott mély megfontolással hideg gazfit kellett volna személyesítenie. Fánecy (Tabán) hihetőleg elhagyandja jövő előadásban a kötélfégeses nyakszegő merényt; egyébiránt ily szerepekben még egy színészünk sem érte utól a most külföldön utazó Lendvayt: Kovácsné (Darvolya) nem ily szerepekre való 's igen sajnós, hogy eselszövé szerepre egy némben sines nemzeti színházunknál: ennyi hiány mellett aztán nem esodálhatni, ha csak fél esoda tartja meg színpadon eredeti műveinket. 30ikán „Tündérvilági lyány“; 31kén másodsor „Bátori Mária“ eredeti dalmű bérszűnettel jött színpadra, a színház ez este is ily látogatott vala, minő különben dalművek adásakor sem igen szokott lenni közönségesen, mi azt látszik tanúsítani, hogy dalművekben is szeret a közönség eredetiséghez ragaszkodni: sept. 1jén „Wibourgi hotel“, ez este Nagyné először lépett föl nemzeti színpadunkon Háni szerepében: szorgalmas tanulmány az eltávozott Komlóssy Ida helyét nyereséggel fogja vele betöltheteni; 2kán „Lignorelles Luiza“; 3kán „Pajkos jurista“; Lendvay az „Eisenbahn“ szerint mult hó elején Lipcsében mulatott, onnan utját Berlin felé folytatandó. — A pesti vizgyógy és edző-intézetnek hir szerint számos minden rangu és tapasztalású látogatóji nemcsak elégtelenséket de tetszésöket is jelentik: az egyedül látogatásra szánt elkülönzött alkalom, a kényelmes két fűrdő mellyek mindegyikében 30 akós hideg fűrdőnek szánt kád mellett más kisebb lágy fűrdőre is — hol ez szükséges-használható vagyon, 's főképp a zuhany felett, melly mint esózuhany (Regendouche) és különféle vastagságú sugáruhany igen ezélszerű. Eddig a közlegő ősz félelme miatt csak négy orvosoltatja magát, holott bizonyos, hogy minél zordonabb az idő, annál gyorsabban és sikeresebben használtatik e gyógy mód. Edző tekintetben mint fűrdőnek látogatója számos, vizét itálnak sokan hordatják, mert igen tiszta és könnyű itáli.

A dunántuli ág. hitv. evangelicusoknak a sopronyi főiskolán kívül felsőbb tanító intézetjök az egész kerületben nem levén, az alsóbb vidékek szegényebb lakosai, kik a hosszú utazás 's városi drága élet tetemes költségét nem győzik, nem ritkán kénytelenek jó reményű gyermekeiket, a közjó sérelmivel, magasb nevelés 's oktatás nélkül hagyni. A zala-vidéki ev. esperesség, e rég érzett bajon segitendő, mult év végével elhatározá, Kővágó-Órsőn, Balaton-Füred és Keszthely közt mintegy középponton, félóránnyira a Balatontól, mellyen itt a somogyi partra szállítás biztos és rendes, Zalamegye egyik legkiesb táján, csinált jó országút mellett fekvő esinos. magyar ajku, népes ns helységben ily gymnasiumot felállítani, mellyben a grammatikai és szónoklat-költészeti osztályok, ha engedik a körülmények, négy, különben pedig három tanító által magyar nyelven taníttassanak 's így idegen ajku polgártársink gyermekeiknek a honi nyelv könnyű 's alapos megtanulására új alkalom nyújtassék. Nemtitkoláugyan az esperesség maga előtt azon nehézségeket, mikkel- vagyoni körülményire tekintve-e jó ezéln terv létesítésében küzdenie kellend, de még sem esüggendezett, mivel bizonyos reménylé, hogy most, midőn a lelki és testi erők nevelés 's oktatás általi ezélszerű kifejtésének áldásteli következtetése nincs ki át ne látná, mind a keblebeli gyülekezeteknél, mind a haza egyéb tehetős és közjóért buzgó nemeslelkű polgárainál szives pártfogásra, hathatós gyámolításra fog találni. 'S édes örömmel 's tiszta hálaérzéssel nyilvánítja az esperesség az egész haza színe előtt, hogy reménye, bizodalma nem épült fővenyen, mert alig szólítottának fel a keblebeli gyülekezetek a consistorium e végre kiküldött egyházi és világi úlnökei Laiptzig János és Mezriczky Péter 's némelly tehetős honfiak egyedül az utóbbi által arra: hogy az intézet és tanítók fizettetése megalapítására tehetségek szerint segédelmezni sziveskedjenek: azonnal készeknek nyilatkozának a gyülekezetek az építéshez szükséges kézimunkákat 's a fűtésre való fa megszerzését magokra vállalni, sőt gyenge erejűkhöz képest az intézet vagyonához évenként bizonyos sommácskával is járulni: a nevelés mellett buzgó honfiak pedig, kik e szándéklatról értesítettek, pénzbeli aláírással gyámolíták e szent ügyet. Az esperesség ugyan mélyen érzi, hogy mind azon tisztelt férfiak 's asszonyságok, kik ez intézetet eddig élé gyámolíták, öntudatjukban és szép reménnyel kecsgetető téttökben találván legtisztább jutalmokat, a nyilvánosságot nem kívánják; de még is tartozik magának, tartozik a köz hazának e jelesek megnevezésével; magának: hogy háláját az egész haza előtt kijelentse, a hazának: hogy

ez is ismerte lelkes fiait és leányait. Minélfogva édes kötelességének ismeri azon t. cz. urak és aszszonyságok neveit betürendben közre tenni: Antal Ignác 20 f. Bárány Endre ügyész 100 f. Bárány Borbála özvegy Mezriczky Józsefné 100 f. Bárány Imre 50 f. Bárány Julianna özvegy Noszlopy Antal t. b. nő 100 f. Bárány Pál t. b. 200 f. Barcza Károly t. b. 's neje Ber'senyi Lúcia 200 f. Barcza Katalin özvegy Mlinarich Lászlóné 50 f. Bogyay György t. b. 200 f. Bogyay József szbíró 100 f. Buttler János gr. 1000 f. Csányi László t. b. 100 f. Czigán Károly esküdt 60 f. Diskay Jonathán t. b. 120 f. Diskay Ignác ügyész 50 f. Édeskuty Sánd. bábsütő 100 f. Eszterházy Károly gr. Tolna vgye főisp. 15 ezer téglát 's 15 ezer eserepsindelyt, Ger'só János gyógyszerész 200 f. Inkey Imre kam. 100 f. Kerkapolyi Ist. zalamegyei első alisp. 5 év alatt évenként 10 akó, összesen 50 akó fülöpi bort, özvegy Leitsek János t. b. nő 100 f. Mezriczky Péter t. b. 200 f. Mezriczky Ign. 40 f. Mezriczky Károly esküdt 50 f. Mihálovics Károly t. b. 200 f. Nagy Sándor esküdt 40 f. Oszterhueber Imre t. b. 20 f. Péter Imre kasznár 50 f. Puteani József báró 100 f. Romy Károly főbíró 100 ft. Sághevár Lajos esküdt 120 ft. Somogyi Sándor tiszttartó 50 ft. Steltzer Pál t. b. élte folyásaig 6 ft. évenként, Tóth Ferencz t. b. 100 ft. Zsivora György kir. t. ügyész 50 ft. mind pengő pénzben. A' segedelmek gyűjtése folytatattik, 's ennek eszközlésére Pesten Székács József hitszónok és Zsivora György uu. kértettek meg.

A' m. t. társaság f. eszt. augustus 3. 10. 17. 24. és 26kán tartott üléseiben, több belső tárgy elintézésén kívül: I. ör. Aeschines beszédeit Szabó István l. t. fordításában Péczely József r. és Székács József l. t. ajánlatára a' hellen classicusok harmadik kötetében kiadatás végett a' nagygyűlés elejébe terjesztettek. II. Egy, külön kinyomatás végett beküldött jogtudományi munkának, 's egy a' Tud. tár számára benyújtott philosophiai értekezésnek bírálók rendeltettek. III. Szeremi György XVI. századbeli írónak Gévaay Antal l. t. által közlött historiai töredéke, „de morte regis Ludovici III.“, mint historiai különöség Bajza József r. t. ajánlatára a' Tud. tárba felvételni rendeltettek. IV. Egy törvénytudományi, egy philologiai 's egy szépliteraturai munka az illető véleményadók megegyező ítéleténél fogva, nyomtatástól elmozdítottak. V. Czech József váci, Drnovszky Ferencz nyitrai, és Gáspár János erdélyi tájszókkal és szólásmódokkal, Pajor István pedig az academia által kiadott tájszótárnak a' komáromi szójáráshoz illesztésével öregbítették a' szótári készületeket. VI. Jancsó Imre a' Krems városa levéltárában találtat, 's Magyarország történetét a' XVII. század második, 's a' XVIII. század első felében illető oklevelek kivonatát küldé be. VII. Verebi Végh János egy kagyló- 's más természeti ritkaságok gyűjteményével kedveskedett a' társaságnak. VIII. Szkalnik Károly egy általa, saját eljárás szerint készített daguerrotypet mutatott be példányképen. IX. A' könyvtár következő ajándékokkal gyarapodott: 1. Briedl Fidé l. tagtól: a) Egyházi tár. X—XIV füz. Pest, 1837/8. b) Pannonia századjai, írta Guzmics Izidor. Győr, 1830. 's több alkalmi versek. 2. Császár Ferencz leve. tagtól: a) A' változásokról; és b) Változójogi műszótár. Budán 1840. 3. Fényes Elek l. tagtól: Magyarországnak 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja. Pest, 1836—9. VI. köt. 4. A' pesti növendék papságtól, munkálatai VIII. kötetét. Buda, 1840. 5. Nagy Ignácztól: Színműtár, XII. kötet. Budán, 1840. 6. Varga Somától: Választmányi javaslat a' Pesten állítandó középponti ref. főiskola iránt. Pest, 1840. 7. Névsora a' balatonfüredi fürdő uraknak Veszprém, 1840. 8. Korody Páltól: Rede zur Gedächtniss-feyer des Joseph Litsken, Wohlthäters der ungr. evangelischen Kirche zu Kronstadt, gehalten von Georg Schwarz. 1840. 9. Chorin A'tól: Kind des hohen Alters. Wien. 1809. 10. Fábrián Gábor r. tagtól: Arader Kundschafsbblatt, és: Aradi tudakozó-intézet hírlapjai 1839/40. 11. Bugát Pál r. és Flór Ferencz l. tagoktól: Orvosi tár, új folyamat, negyedik félv. Pest. 1840. 12. Gárdoss Jánostól: a' hályog műtéteiről. Buda, 1846. 13. Döbrenstei Gábor r. tagtól, Labanoff Sándor herczeg nevében: a) Lettres inédites de Marie Stuart 1538—1587. Paris, 1839. és b) Nouveau Répertoire des Lettres, instructions et autres pièces de Marie Stuart. Paris, 1839. X. Ötvös Agoston 14. régi ezüst pénzzel öregbítette a' társaság pénz-és régiség gyűjteményét.

(Pesti gyapjúár.) Az érkezett 483890 font gyapjuból elkelt 250731 font, és maradt 193059 font. Mindazon t. cz. gyapjútermesztő, ki gyapját a' pesti gyapjútarban kívánja eladatásul leraktatni, méltóztassék az új és igen kedvező feltételeket alulirttól elvitetni. Pest, aug. 29. ikén 1840. L i e d e m a n n J. S. Fridrik.

(Zólyommegyei tisztujtás.) Géczy István magyar kir. udv. kanczellariai előadó tan. és főispán elnöklete alatt aug. 26. ikán illó renddel 's köv. sikerrel ment véghez Besztercebányán Zólyommegye tisztujtása: Iső alispán: Radvánszky Antal; másod: Beniczky Lajos; főjegyző: Ruttkay István; tiszteletbeli főjegyző: Osztróluczky Géza; első aljegyző: Kalauz Pál; másodalj. Hudoba N.; hadi főpénztárnok: Huszágh István; házi: Cerva László; Bogdány és Fluck aladószedők hivatalaikban megerősítették; a' felsőjárásban főszgb. Thaisz Márton egyhangulag meghagyaték; alszlgb. Hudoba Pál; alsójárásban főszgb. Rakovszky Béla; al: Nándory N.; tiszti főügyv. Hudoba János; al. Huszák. Dán.

Szegény gyermekórház. Az ó cs. kir. fens. Mária Dorothea főhg-nádorné ótalma alatt levő szegény-gyermekórházra ügyelő választmány minden emberbarátot e' jótékony intézet pártolására 's fölségítésére melegen fölszólítván köv. öszpontosítja első évi (1839. aug. 15. kétül 1840. aug. 15. keig) jelentését a' szegény-gyermek-órházról: Minthogy egy részről a' dolgozó néposztály napi keresete beteg gyermekei ápolását lehetleníti; más részről a' gondolat, illy gyermekeket, kora reggeltől késő estig, minden segély 's vigasztalástól megfosztottan, a' szó valódi értelmében, elveszni hagyni bármelyik ember-szív is borzasztónak nézi, egy áltáljában a' szükség 's emberiség azon rugók, mellyek az intézetnek szenvedőkkel megteleését 's hozzá háromszor nagyobb tolongást, mint sem azokat befogadni lehetett volna, okoztak. Valóban könnyű is azt átlátni, hogy a' beteg gyermeknek sokkal nagyobb szüksége van mások segedelmeire 's támogatására, mint egy fölsderült betegnek. Igen czélirányosnak mutatkozott azon szabály, mi által nehezen sanyló kisdedeikkel egyszersmind az anyák felvételnek 's a' kórházban ápoltatnak, és pedig annál inkább, minthogy sok esetben nagyon beteg segélytelen szoptató anyák is szintolly veszélyben küzdő magzataikkal együtt az intézetben védelmet találnak; így egyszersmind utmutatás 's példa által némely káros előítélet eltörlésére és a' gyermekápolásban nagyobb czélirányosságra hathatósan munkálhatni; a' segédorvosok pedig egyes járbetegek (ambulansok) házi látogatásaiakkor a' káros szokásoknak, millyen p. o. a' testileg 's er-

kölcsileg veszélyes pálinkás kenyérröli tömés, a' mennyiben lehet, ellenhatnak. Habár nehezségei egy gyermekórháznak az anyák fölvetelével is, vagy a' nélkül is, nagyok, még is azok az ott hivataloskodó orvosok 's ápolónók dicséretes buzgalma által szerencsésen elmulasztottak. Az utóbbiak közül még eddig egy sem változott, sőt ezek inkább napról napra nyájash 's czélirányosb munkásságot fejtenek ki. Bizonyítványul, hogy az intézet jó hirt szerze magának, a' haza távolabb vidékéről súlyos és ritka, belső és külső nyavalyák miatt idehozott gyermekek sokasága, eléggé szolgál. A' jegyzőkönyvekben a' megyék 's betegek nevei följegyeztek 's némely közülök 2-4 hónap. is tartatott a' kórházban. Sokon, részint henfekvőleg, részint járvorvoslatilag, életmentés, de gyakrabban zsugorodott 's idomtalan tagok rendbe hozatása végett sebészi műtételek (operatiók) vitettek véghez, mi által sok béna hasznos hazapolgárrá változtatott. Lényegesen eszközlé az intézet tökéletesedését, hogy az ágyak egy harmada fontosb sebészi esetek befogadására rendeltettek. A' betegek járólági gyógyittatásának czélirányos elrendezése, az ágyak arányilag csekély számánál (melly kezdetben csak 12 volt, jelenleg 19) 's azon körülménynél fogva, hogy a' gyermekek sok esetben igen jól gyógyittathatnak járólág is, szükséges lón, 's meg is történt. Ezekről pontos jegyzőkönyv vitetik, 's egyes sürgetősb esetben őket a' segédorvosok lakásikon is meglátogatják. Számuk gyakran olly nagy, hogy befogadtatásukra a' rendeleti szoba alig elégséges, miért is olly szabály létesítettek, miszerint az intézet bel betegre nézve az orvosi rendelet jókor reggel tartatik; a' két déli óra pedig (11-től—1ig) járbetegei rendeletek és sebészi műtételek idejéül (mellyek néhány hónap óta számos járbetegeken is vitettek véghez) tüzetek ki. Az intézet 19 ágyaiba csak a' legveszélyesb, minden segélytől megfosztatott 's árva gyermekek vétetnek föl; miért is a' halálozás ezeknél nagyobb. Minthogy az alapító egyesület czéljaiban fekütt, egyszersmind a' kezdő orvosoknak a' gyermekgyógyítás körében jó gyakorlást nyújtani, itt megjegyezni szükséges, hogy az intézetet látogató orvos-tanulóknak, vagy ifjú orvostanároknak itt valóban jó alkalmok van a' gyermekeknek belső és sebészi betegségeik ápolásiban magokat gyakorolhatni. Minthogy továbbá a' holttestek vizsgálatiból a' gyermekgyógyításra nézve fontos felvilágítások erednek; azért minden holttest a' kórházat látogató orvosok jelenlétében pontos bonczvizsgálat alá vétetik, 's már is több nevezetes készítmény által vettettet meg alapja egy kórbonczolati csarnoknak. A' szegény gyermekórházról gyógyított betegek általános száma 1839. aug. 15. étől 1840. aug. 15. ig teszen 904. Ezek közül az intézet ágyaiban, súlyos betegen vagy félholtan oda hozatva, feküvők 253. Járólág ápoltatott 651. Pesti volt 824. Budáról 28. Tizenhatsz különféle megyéből volt 52 (csupán Pest megyéből 15). Árva 40. Anya kisdedestül 80 ápoltatott. Belső betegségeiben 718 szenvedett, külsőben 186. Az intézetben megholt 40, a' járbetegek közül 28. Az első évnegyedben volt 167, 2dikban 147, 3ikban 203. 4ikben 387. Várhatni, hogy a' legközelebb éven a' betegek általános száma 1400-re menend. Pest 1840ki aug. 17. kén. Dr. Schöepff. Ez orvosi jelentésből az intézet sokoldalú jeles és jótékony hatása 's nemcsak e' fővárost, hanem hazánkat is dicsőítő czélszerűsége eléggé kitetszik 's a' midőn mindenemű adakozás, alapítvány vagy hagyomány pontos használatáról, az előljáróság: Ürményi Ferencz ó exc., Szapary Ferencz gr. Havas József 's az egész ügyelő választottság eléggé kezesek: azon remény kecséget, hogy e' szenvedő ártatlanok védelmét támogató nemes pártfogók 's adakozások száma honunk minden részeiben ezután még inkább fog növekedni. Elfogadtatik aláírás vagy bármű adakozás, a' sz. gyermekórház pénztárnokánál, Fabricius Józsefurnál (Pest, váciutca, a' Gráciáknál) vagy alulirtnál. A' számadás, mint ezidén, úgy ezután is minden éven köztudásra fog bocsátatni. — Pest 1840ki aug. 20. kán. Az ügyelő Választottság nevében Ritter Adolf s. k. egyesületi tit. (Városház piac 58ik sz.)

Z á g r á b b a n, aug. 10. kén nyitattott meg az országos közgyűlés Hanlik György zágrábi püspök 's báni helyettes elnöklese alatt, ki a' fényes szertartásu mise után elnöki székétfoglalván, velős beszédet tartat, mellyben többi közt a' horvátországi követeknek mult országgyűléseni nehéz 's kényes állását fejtegeté, 's bár egy részről kénytelen volt megvallani, hogy a' hozott törvények tán nem minden tekintetben látszanak kedvezőknek Horvátországra nézve, mégis más részről örömmel állítá, hogy a' municipalis jogok minden megtámadás ellenére is épségben maradtak. Egyébiránt azon böles tanácsesal végző beszédét, hogy józan megfontolás után nem mindig azt kell tenni, mit tenni jog szerint lehetne, hanem inkább azt, mit a' mellözhetetlen körülmények és viszonyok kívánnak. Erre Szécsen gr. pozsegai 's Zdenczay M. zágrábi főispánok rövid szabatos beszédben, mind magok mind a' KK. 's RR. nevében forró köszöntet jelenték az elnök iránt azon tetemes szolgálatokért, miket mult országgyűlésen a' horváthonnak tón, (Hangos tetszés 's éljen! kiáltások.) Markovich albán 's volt országgy. követ pedig bocsánatot kért maga 's követársai nevében, hogy országgyűlésen volt nehéz 's kényes állásuknál fogva nem vihettek mindent keresztül, mit a' KK. és RR. tőlök kívántak, 's felszólítá őket, hogy a' jelen vitatkozások alatt is illó tekintetbe vegyék ama' tagadhatlan igazságot, melly szerint mindig jobb és szebb akkor engedni, mikor még szabadakarattól engedni lehet, mint akkor, midőn már kénytelenségből engedni kell. Ezek után kihirdettettvén az új törvényezikkek 's felolvastatván a' követek országgyűlési mérsekelt tollu tudósítása, az elnök ez országos közgyűlési követek utasításának mind rendbeszedésére mind azokrulni véleményadásra megbizandó küldöttség tagjait akará kinevezni, de M a t a c h i c h t b. azon indítványt tevő, hogy a' küldöttség tagjai ne az elnök hanem a' KK. és RR. dek által több magyarországi vármegye példájára neveztesse ki, pártolta ez indítványt utasításánál fogvást a' varasd-megyei követ is, de a' többség azon oknál fogva félre veté, mivel más horvátországi 's más egy magyar vármegye (?) mivel az egész tárgy az országgyűlési elrendezésre tartozék, 's mivel egy alkotmányos országban mindaddig meg kell az alkotványos szokás mellett maradni, míg ellenkező törvény nem hozatik; 's így kinevezettvén a' küldöttség tagjai, a' küldöttségi tudósítás olvastatott fel, mellynek foglalattja köv. 1) a' kiállítandó ujonczok 's fizetendő adó felosztatása az 1830ki kules szerint történjék. 2) a' magy. színházra Horvátország részéről fizetendő somma szintazon kules szerint osztassék fel; 3) noha e' küldöttség az ország nádorának nagy 's rendkívüli érdemeit haladó indulattal elismeri, 's ennélfogva nagyon is ohajtáná szeretett fiának I s t v á n főhgnek horvátországi banná neveztetését, mindazáltal még sem találja a' tartozó jobbágyi hódolattal 's fűi

mély tisztelettel összeférhetőnek, eziránt Ő Fölségének böles atyai határozását felírás által megelőzni. 4) A' protestansok ügyét, melyet Varasd vgye még ez országos közgyűlés folytában titkos szavazás útján eldöntetni kér, a' jövő magyar országgyűlést megelőző országos közgyűlésre halasztandónak vélte; 5) Sereimesnek látván Horvátországra nézve amaz ujon alkotott törvényben, miszerint a' Horvátthonban kezdett esődületi perek is nem a' báni, hanem egyenesen a' kir. táblára főlebbvándók, arra hajlott e' küldöttség véleménye: adassék a' jövő országgyűlésre küldendő követeknek utasítás, hogy e' törvény arra módosítsassék, miszerint a' Horvátországban megindított esődületi perek ezentul is a' báni táblára vitethessenek, s hogy a' Károlyvároson felállítandó váltótörvényszékhez egyedül, a' Pesten föllállítandó főlebbviteli váltótörvényszékhez pedig illő számmal, horvát honfiak alkalmaztassanak; 6) Varasd vgyének ama' kívánságát, hogy a' horvát vgyék is kétkét követet küldjenek az országgyűlésre, a' municipalis szerkezeti veszélyeztetés miatt elmellőzendőnek vélte; 7) Pozsega, Verőcze és Szerém vgyékre nézve, különös küldöttség lenne kinevezendő, mely előtt minden országos levéltár nyitva álljon, hogy az ott netalán található oklevelek segítségével a' jövő országgyűlésre küldendő követek számára olly utasítást lehessen készíteni, melynek erejénél fogva az érintett vgyékre nézve, Slavonia ország' ezímet lehessen biztosítani; 8) Kéressék meg Ő Fölsége különös felírás által, hogy a' magyar nemes testőrsereghez horvát honfiak illő számmal alkalmaztassanak. 9) Ilőnek vélte a' küldöttség, hogy Ő Fölségének köszönő felírás küldessék a' KK. s RR. az iránti mely hálajokat nyilvánítható, hogy Ő Föls. igazságszerető indulatánál fogva, a' municipalis jogokat magas ótalma alá venni kegyeskedett. 10) Kéressék Ő Fölsége különös felírás által, hogy a' horvát nyelv művelésére, mind a' zágrábi akademiában, mind az alsóbb iskolákban tanítószékét állíttasson, s nemkülönb a' magyar nyelv könnyebb megtanulhatására, az alsóbb s elemi iskolák számára több tanítót nevezni kegyeskedjék; 11) Kéressék Ő Föls. hogy a' képezendő sebészek számára Horvátthonban tanítószék állíttassék; 12) Segnia városnak a' károlyvárosi követ által előterjesztett sérelmet egyenesen országos vitatás alá tejesztendőnek vélte. E' tudósítás pontjainak rendre országos vitatás alá vételük után a' horvát nemzeti színházról is kívántak gondoskodni, mivel a' színház főbb eszköze a' nyelv művelődésnek s így a' nemzetiség fennmaradásnak is; s mivel különben az Ujvidékről Zágrábba érkezett s a' közönséget illyr előadásokkal mulattató színész társaság szükséges gyámolítás nélkül szétoszlaní leend kénytelen. Hangos tetszés s éljen kiáltás közt pártolták ez ügyet többen, kivált azon oknál fogva, mivel a' színház leginkább arra szolgáland, hogy a' többféle dialectusok egyetlenegy művelt nyelvé olvadjanak össze. Mintán erre az elnök kijelenté, hogy ő nincs ugyan ez indítvány ellen, de nem látja módját, mely szerint azt rögtön létesíthetnék; a' követek 1 része e' czéla országosan kiveendő adó mellett szavazott; a' többség mindazáltal önkéntes adakozásra hajlott s így ez ülés folytában tett adakozások közel 3000 pengő forintra rúgtak, mire válaszmány nevezetett ki, mely e' begyűlt pénz miképeni kezelteséről véleményét s állandó nemzeti színház felállításaára a' szükséges tervet jövő országos ülésben előterjessze. H-k.

E s z é k aug. 24. Megromolván az eszéki, 1826ban épült drávai álló ivhid, midőn a' nm. m. kir. udv. kinstár rendelete következtében ennek helyreállítását munkába vették, az apatini kamrai igazgató mérnök fölügyelése alatt a' boltozatok faívei leszedettek: történt azonban, hogy midőn a' hidfők leszedetése után az első ivezet alatti állásokon dolgozának, délelőtti tizedfélkor aug. 22kén az egész ivezet recsegni kezdte: az alatta dolgozó tíz ácslegény közül nyolcz ügyesebb tüstint a' czölöpök (Piloten) szövedéke közzé vonult, menedéket keresendő, ketteje pedig elvesztvén lékiéberségét, midőn ide oda tekintgetne, a' nyomban egész terhestül lezuhanó ivezet által a' Drávába sújtatott: az első a' víz mélyéből fölvetetvén az ivezet gerendáji között kimászott s más nap már munkáját folytatá, a' másik ellenben esés közben erős csapást kapván az ivezet szövedéke által ugy össze lön szoritva, hogy testének fele víz alatt fele víz fölött lebegett: e' szerencsétlent a' nyomban ott termett esolnakások kihuzták ugyan, de a' csapás és szorulás súlyamiatt más nap lelkét kiadá: megszabadításakor kérvén felebarátit, bannának vele gyengén, hogy éltében még egyszer láthassa edes anyját! Alig hullott-le a' második ivezet, néhány percz mulva nagy ropogás közt a' 3dik s 4dik is lerogyott, délutáni 4 óra tájban pedig az 5dik is ugy, hogy most csak egyetlen iv áll még fön a' baranyai részen, az ot-tani hidfő mellett az első, de ezt is kevés idő alatt lerogyandónak állítják. Szoros vizsgálat után kitünt, hogy a' tehertartó czölöpök és gerendázat mind rothadt állapotuk s a' hid helyreállítása egészen új szerkezetet kíván. A' közlekedés így megszakadván most repülőhídon s esolnakokon történik az átjárás, mi kereskedési tekintetből e' fölötté nyomos közlekedési uton némi lassúsággal párosul, de azért nagyobb akadály nem ötrténik. Időjárásunk jul. közepétől fogva esős, ugy, hogy alig láthatunk a' máskor tikkasztó ebnapok közt egy két meleg nyári napot, a' többi esős, szeles, zivataros, a' nyomtatók szemlátomásti kárával és hátra maradásával, mi a' gabonaár - esökkentésre nézve terhes körülmény. A' tengeri azonban igen igen szép s legdúsabb szürettel kecsgett; *makk, szilva, az egész környéken szerfölött bőven termett.* —

KÜLÖNFÉLE: Borszéki magánylevelek szerint, ott már huzamosb idő óta nem mulatott annyi idegen, mint az idén, s minden nagyítás nélkül mondhatni, hogy valamennyi szállás el volt foglalva. Különösen számos bojár volt a' fürdőben, s több orvos, jobbadán tapasztalás kedvéért. Borszék délnyugati részén új forrást fődöztek föl, mit azonnal használni kezének a' fürdő vendégek. E' kutat Lázár László gr. tiszteleté-

re, ki épen ott mulata s bőkezűleg mozdíta elő mindent, mi a' fürdő díszét emelheté, László kutjának nevezék el. E' forrás számos szénsavas részszel bír, mi még inkább emelendi a' borszéki fürdők gyógybeesét. Az idén zuhanyfürdőköt is állítottak föl Borszáken, jövő évben pedig szénsavas sárfürdöt szándék létesíteni, minek megtörténte után alig lesz betegség, mely e' fürdőben gyógyulást nem várhatna. Mindenek előtt azonban kívánatos, hogy rendes díjas orvost nyerjen e' fürdőintézet, s kényelmi tekintetben is magasb fokra emeltessek, hogy aztán valóban európai hírűvé emelkedhessék, mit bizonyosan elért volna már, ha pénzügyi tekintetben elég erővel bírta. — Szibiel oláh helységben néhány 14 é előtt egy 15 éves lányka rögtön elájult, szíve megszűnt dobogni, s néhány pillanat mulva egészen halotthoz hasonlíta s rokon koporsóba tetették. Temetéskor azonban egészen váratlanul talpra állott s elriasztá barátneit. Most pénzért tündérregéket beszél azokról, miket más világon látott, s a' balga hiszékenységu oláhok jól megfizetik őt, ha valamely elhunyt rokonukról kimerítő tudósítást kaphatnak tőle. Megjegyzendő mindazáltal, hogy e' föléledt halott egy kérdésre sem felel azonnal, hanem csak másnap. — Sitarjevo vidékén, Zágrábról 4 órányira aug 18kán égi háboru lepte meg Hapach nevű földművelőt, ki épen fát szállított 4 lovas szekeren. A' pór dús lombozatu fa alatt keresett menedéket az égi háboru ellen; de alig hajtott alája s a' villám a' fába sújtott. A' pór életét szerencsésen megmenték az orvosok; de a' lovat nem leheté többé életre idézni. —

Szerbia. Szerb határszéli hírek szerint a' topesiderei népgyűlés határozottan oda nyilatkozott, miszerint Milos hg volt ministereit szigoru vizsgálat nélkül ministereknek vagy tanácsosoknak soha nem fogja megismerni. E' kívánatot a' nagyuri biztos zendülés-nyilványításnak mondá s tüstint gyors futárokat küldé Konstantinápolyba további utasításokért. E' szerint a' szerb viszonyok napról napra komomlyabbulnak.

Spanyolország.

(Részletek az újabb ministerségi fordulatról.) Barcelona, aug. 13kán: „A' ministerségi fordulat végre föl van oldva. Gonzalez ministerelnök, többször tanácskozván a' ministerségi tagokkal és Esparteroval, 9ikén este benyújtá a' kormányzó királynénak kormánytervét, mely a) cortes-fölüggesztést és utóbb fölöszlatást; b) a' hatósági törvény fogantatba nem hozatását és c) a' régi tisztviselők helyreállításá ürügye alatt a' mostaniak elbocsáttatását kívánta. Ez utóbbi föltét nem tetszett a' kormányzó királynénak, és azért más tervet terjeszte a' ministerek elibe, mely mind személyekre, mind pártokra nézve böcsületesb kiegyenlítést vala eszközöndő. A' hatósági törvényből csak azon ezikket volt kész el-törölni a' királyné, mely a' koronát alcalde-kinevezésre jogosítja föl, a' cortes-fölöszlatást azonban semmi esetre nem akarta teljesíteni. Mivel a' ministerek e' föltétekben nem vettek megegyezhetni, tehát 10 órakor benyújták lemondásukat. A' két Ferraz és Armero, kik a' királyné indítványa mellett szavaztak, azonnal ismét kinevezettek: a' többi tárczára Izurriaga és más szabadelmű férfiakat ajánlott a' királyné, kik sem a' tulajdonképi mérsékpártiakhoz, sem a' tulzó föllengősdiékekhez nem tartoznak. Ferraz azonban haladó férfiakal kíváná a' kormányt kiegyesztetni, és Sancho, Molinez de Cortina és Infante cortestagokat ajánlá. Két napi tanácskozás után végre következő férfiakban egyesültek a' vélemények: Valentin Ferraz, ministerelnök és hadminister; Onis, kül-, Jose Ferraz pénzügy-, Cabella föllengősdi követ és saragossai volt alkotmányos alcalde, bel-, Silvela, volt corteskövet, jog-, és Armerotengerészmínister. Mivel Jose Ferraz a' kinevezés napján súlyosan megbetegült, tehát ügyei vitelére a' most Madridban tartózkodó ideigl. pénzügyminister bizatott meg, ki egyszersmind a' pénzügyi tárczát megtartandja a' tulajdonképi minist. megérkezteig. E' kinevezések aláírása előtt még egyszer Gonzalez után küldé a' kormányzó királyné s a' jogtárca mellett elnökséggel kínálta meg, de Gonzalez férfias szilárdasággal mondá, mikép most nem hajthatja végre azon törvényt, mely ellen teljes erejével küzde a' cortesben. E' beszélgetés után pedig utleveleket kért, de végre hosszas kérelem után mégis Barcelonában maradt. A' cortes decemb. 1söje előtt nem fog összeülni. Espartero ez egész idő alatt nem szólott a' politikai ügyhez, és meg sem látogató a' kormányzó királynét: mihelyt azonban a' végsikerről értesült, tüstint helyeslé a' kormányzó királyné bánásmódját, és tárczáik elfogadására bátoritá az új ministereket. Egyébiránt ez új ministerség tartósságán mindenki kétkedik, mert alapjelleme lényegileg tagadó és mulékony. Rövid idő mulva határozottan fog majd a' népvélemény nyilatkozni ez új fordulatról. Igen valószínű, hogy Gonzalez vagy Isturiz ismét hatalomra jutand, mihelyt a' pártok helyzete más irányban fog mutatkozni. A' radicalok hangosabban kiáltoznak most, mint valaha a' külföldi befolyás ellen, mely által szerfölött engedi magát vezetetni a' kormányzó királyné. Madridban olly pompával szándék elfogadni Esparterót, millyben Vik Károly részesült, midőn Isó Ferencz Franciaország királyával, mint fogollyal Olaszorbul győzelmesen visszatért. —

(Az angolok a' spanyol partokat elhagyták.) Aug. 16ikán reggel az angol katonaság S. Sebastiant elhagyá és Anglia felé vitorlázott. Jele, hogy a' négyes szövetség minden pontját teljesítettnek tekinti az angol kormány. Beszélük, miszerint a' két királyné Valenciába szándékozik vitorlázni, O'Donnell ótalma alá, és sokan hiszik, hogy a' kormányzó királyné Esparterotul menekedni szeretne és helyette O'Donnellt ohajtja fővezérül, kinek segélyivel aztán kívánt sikert vél nyerhetni az ohajtott alkotmány-változtatásban. —

Anglia.

(Ministerségi nyilatkozat a' keleti ügyben. Elegy.) London, aug. 10ikén: „A' M. Chronicle rövid czáfolatát közli a' francia Revue des deux

Mondesban kijött hivatalos értekezésnek, mit Mignet tollából mond származottak, egyszersmind figyelmeztetvén a közönséget azon keresett elmellőzésre, mellyel szó sem történik a francia sajtó által meg nem ezáfolt azon tettdeologrul, miszerint Guizot Thierst többször inté: ne sűrűsessen Pontois által közvetlen gyors egyezkedést a porta és M. Ali közt, mert ennek végre csak az lesz majd következménye, hogy a négy hatalom minélfőbb megköti a békét Franciaorsz. elmellőztetésével. Ezután i legenedést fejez ki a M. Chronicle, hogy a francia kormány folyvást csodálkozást színel a megkötött szerződés miatt, holott Guizot és Thiers már rég tudhaták, hogy Franciaország bánásmódjának minélfőbb mulhatlanul ez lesz következménye. Ezután így folytatja: „Thiers évek óta tudá, miszerint Franciaország Szyriát vagy Egyiptust egyedüli pártfogása alá venni törekvése, a barátságot Anglia és Franciaország közt örökre megrendítendi. Lamartine e télen ezt nyíltan kimondá a szószéken. S habár a francia ministerség azóta folyvást szájában forgatá is e szót „angol szövetség”, azért minden politikai tette Spanyolországban, Keleten és az atlanti tengeren egyenest e szövetség ellen volt intézve. A francia sajtó talán őszintébb, vagy kevésbbé jól vala értesítve mert folyvást föntartani törekvék azon szövetséget, mi Lengyelországot ismét életre szólíthatja a keletet részrehajlatlanul őtalmazhatja. Azonban, míg a francia sajtó illy eszmékkel játszott, egyszersmind nem szünt meg a kormányt tüzelni, hogy hajóhadát erősítse, hídításokat tegyen, s a délamerikai partvidéket ostromzár alá helyezze. A sajtó Molét megbuktatá, mivel elég gyáva volt Anconával fölhagyni; Soult tábornagyot pedig azért veté meg, mivel még ő sem volt eléggé boritva böcsületérzessel és harezi dicősséggel. Ezután Thierst emelé föl, mivel a kiáltozó sokaság kívánatit ismeré, melly őt trónhoz emelé, s mivel ez őszintének vakon engedett. Thiers Russziát kihívá, Ausztriát elkévdelleníté és Angliát elidegeníté, Franciaországot elszigeteltség fonségére kényszerítvén vonulni. Thiers oda vitte vissza Franciaországot, hol az 1814ben állott, de a régi hadsereg és Napoleon nélkül; oda, hol 1792ben állott, de az akkori lelkesülés, remény, ingerültség, és a papság s nemesi rend roppant gazdagsága nélkül. Lajos Fülöpöt XVIIIk Laj. helyzetébe hozá: egy oldalon az elkésérült és aggályos Európa áll fegyveresen ellenében és zendülő csoport vezéreül tekintti őt, más oldalon ugyane' zendülő csoport, melly benne, mint királyban, földi zsarnok ellen mennydörg. Mi Thierst magát illeti, majd a következmény mutatja meg, hogy Necker, Mirabeau vagy Vergniaudhoz kellé őt hasonlítani. Egyébiránt nyilvános, hogy ő, mint minister, csupán a kezdő vihar segélyével létezik, olly vihar segélyével, melly fölött most, kezdetekor, sem bir már uralkodni, s mit csak óriási erő fog legyőzhetni, ha kifejlésére időt nyerend. — A hivatalos lapban megjelent kormányrendelet 39 ellenhajóvezért tettegi szolgálatra idéz, kik már huzamos idő óta nyugszoldot huztak. — Thiers nem hisz egészen Guizot békeajánlatit támogatja. Thiers nevében háborúval fenyegetőzik Bourqueney, ki egyébiránt bizonyosan tudni fogja, mennyire terjedhet befolyása. Jól értesült körökben beszélük, miszerint némi módosítványokat ajánlván a jul. 15iki szerződéshez, azon nem igen vigasztaló választ kapá Palmerstontól, hogy a hatalmak a végnyilatkozást egészen Metternich hgre bizák, ki az utolsó szót, mint teljes hatalmu bíró, talán már ki is monná St. Aulaire előtt. —

(A M. Chronicle háborútól kezd félni. Elegy.) London, aug. 21-kén: „A M. Chronicle több francia lapnyilatkozatból nem minden aggály nélkül következtethetni véli, miszerint Franciaország koránsem fog esőn les nézője lenni a négy hatalom tetteinek, hanem első alkalommal 21k Anconát keresend Keleten, mellyből csak nyílt háboru útján üzendheti ki Európát. A touloni nagy hadiszemle nines ok nélkül. Franciaország Minorcát, Cyprust vagy Kandiát elfoglalandja. Midőn Franciaország és Anglia először a dardanellák felé hajóztak Konstantinápoly őtalmára, hallatlannak tarták a francziák illyesminek ingyen tételét: „Saisissons un point!” kiáltának ők akkor, és kezökkel Smyrnára mutattak. E' gondolatot a sajtó vitatá, sőt még a ministerség is tanácskozásba vevé. Ha a francziák így gondolkoztak, midőn barátink voltak, mit fognak most forralni, midőn elleninkké lettek? A' Constitutionnel megmutatni törekszik, miszerint Franciaország és M. Ali közt semmi szerződés nem létezik: de minek ezt vitatni, midőn a legbensőbb összeköttetés annyira szembetünő. Midőn Franciaország nyíltan kimondja, hogy M. Alit bántatni nem engedi, habár e' miatt egész Európával háboruba kellene is keverednie, akkor bizonyosan föltehetni, hogy nem ingyen s nem ezél nélkül cselekszik így. Lajos Fülöp inkább ura M. Alinak, mint a' szultán. — A' Times a négyes szövetséget őtalmazván, különösen azon szempontot emeli ki, miképp Russzia semmi esetre nem nyújthat enyves kezeket Konstantinápoly felé, mert ez esetben Ausztria és Anglia tüstint ismét egyesülni fognának ellene. — O'Connell Irlandban szokott hévvel folytatja az izgatást, és különösen a' mostani háborús körülményeket is használja az elmék föllobbantására. Véleménye szerint ugyanis Lajos Fülöp koránsem merészlene olly hegyekü kikeelni Anglia ellen, ha nem tudná, hogy az elnyomatott Irland háboru esetén tökéletes hidegvérűséggel nézendü a történeendőket. Angl. kénytelen lesz igazságot szolgáltatni Irlandnak, ha hatalmas segélyre számolni kíván. És Anglia ezt bizonyosan megteendü, mert tapasztalásból tudjuk, hogy Angliától csak akkor kaphatunk igazságot, midőn szükség van reánk: míg a' kormányt semmi vész nem fenyegeti, addig büszkén vagy ígérgetve utasítja el és halogatja továbbra sérelminket: midőn azonban szükségnek

körülményi, akkor egész alázattal fordul a' há' nemzethez, és ez aztán használni kénytelen az alkalmat és lehető drágán adja el segélyét, mit jobb bánásmód alatt önként megelőzve nyújtana a' trónnak. Anglia tehát kénytelen igazságot kiszolgáltatni Irlandnak, ha Franciaország ellen nagy nemzethez illőn szándéka föllépni. — A' M. Herald valamenyny angol lap közt legdaliásabban viseli magát és még gonyolni is meri Franciaországot, egyszersmind a' whigkormányt kiméletlenül szabdalván: „Az angol oroszlanak, így szól az érintett lap, igen nagy vigasztalásaul szolgálannak fölfőzése, miszerint a' francia kakas szerfőltti kukorikolása és szárnyesattogása csupán az ő megijesztésire van számítva, mivel jól tudja, hogy a' királyi oroszlan nem engedik kedvére mozgni a' gyáva whigek.” —

Franciaország.

(Palmerston nyilatkozata Guizothoz a' négyes szövetség ügyében. Elegy.) Paris, aug. 19kén: „Szerencsés véletlenség következtében képes vagyok Önnel következő fontos irományt közleni, mi fényes világot áraszt a' vitatás alatti világkérdésre: „Följegyzése egy a' londoni francia követhoz intézendő közleménynek ő britt fölsége külügyi hivatala részről. A' francia kormány azon alkudozások egész folyama alatt, mik múlt őszben vették kezdetüket, azon gyakran ismételt legvilágosb s kétségbehozhatlan bizonyítványokat kapá, nemcsak Ausztria, Anglia, Poroszország és Russzia udvarai kívánatáról a' francia kormány nyal egyértelműségre juthatni Kelet lecsöndesítettése iránt, hanem azon nagy fontosságul is, mit ez udvarok azon erkölcsi hatásban helyeztek, mit az őt nagy hatalom illy rendkívüli ügyben eszközölhet, ha az európai békefőntartásra szorosán egymáshoz ragaszkodik. A' négy hatalom legmélyebb sajonnal tapasztalá, miszerint minden törekvésök céljelok elérésire sikertelen maradt, és ámbár legközelebb indítványt tettek Franciaországnak velök egyesülésre szerződés kötés iránt a' porta és M. Ali közt, melly olly alapokon s nézeteken nyugyék, miket múlt évben maga a' francia követ hozá szőnyegre Londonban, a' francia kormány mégis jónak találta e' kiegyenlítésben nem részesülni, sőt inkább olly föltétektől függeszté föl a' szerződéshez járulását, miket a' négy hatalom az otoman birodalom független egységével és Európa jövőndő nyugalmaival nem vélt összeegyeztethetőnek. Az ügyeke helyzeténél nem volt a' négy udvarnak mit választani, mint vagy a' jövőndő változékony esetinek átengedni azon tárgyat, mellynek kivívására összeállottak, s így tehetlenségüket tanusítani, s Európát folyvást harcvezésnek kiténni, vagy pedig Franciaország nélkül is előre haladást határozni, és szövetezésök értelmében egyesített törekvéssel kiegyenlítani a' keleti zavarokat, egyszersmind jövőndőre Európa békéjét lehetőségig biztosítván. E' kétes helyzetben, és azon legbensőbb meggyőződéssel, miszerint minélfőbb olly kielégítő határozást szükség hozni, melly a' koczkán forgó rendkívül fontos ügynek tökéletesen megfelelően, kötelességöknek tarták a' hatalmak a' lehetőség e' két esete körül az utóbbi mellett nyilatkozni. Következőleg szerződést kötöttek a' szultánnal a' keleti bonyolodások kielégítő feloldására. Midőn a' négy hatalom a' szerződést aláírá, nem tehetének egyebet, mint, hogy legmélyebb sajnálatot érezték illy lényegileg európai ügyben pillanatnyira is különváltan látni magokat Franciaországtól. E' sajnálatot mindazáltal enyhíték azon ismételt nyilatkozatok, miket a' francia kormány előttük tett, mondván, miszerint azon egyezkedésre, mit az alkirályal elfogadtatni akarnak, semmi ellenvetése, és hogy Franciaország azon rendszabályokat semmi esetre nem ellenzendü, miket a' négy hatalom a' nagyurral egyértelműleg, szükségesnek tartand, az egyiptusi basa megegyezése kieszközlésére, és hogy Franciaország csupán azon egy okból válik tölökkülön, mivel bizonyos kölesönös viszonyok s vonatkozások miatt teljességgel nem részesülhet M. Ali ellen kényszerítő rendszabályokban. A' négy udvar tehát azon alapos reményt táplálja, miszerint ez ügybeni különválása Franciaországtól csak rövid idejű leend, és azon őszinte baráti viszonyokat, miket Franciaországgal továbbra is föntarthatni olly élénkül kívánnak, semmi módon nem fogja megzavarni: azonkül pedig kéréleg fordulnak a' francia kormányhoz, legalább erkölcsi gyámoltítása kieszközlésére, ha már tettegi segélyre nem számíthatnak. Franciaország befolyása Alexandriában igen hatalmas. Nem reménylhetik, sőt várhatják tehát a' francia kormány barátságától a' hatalmak, hogy e' befolyását M. Alinal azon célra fordítsák, miszerint a' szultán által teendő ajánlatokat fogadja el. Ha a' francia kormány e' szerint sikerrel segíthetne célt tűzni a' keleti bonyolodásnak, ugy minden békebarát részről őszinte hála számathatna. London, jul. 15én 1840.” — Megjegyzendő, hogy az illető szerződés ugyane' napon létesült. — Laffarge Mária páp miatti pör meg fog ujulni, mihelyt a' gyilkolási ügyet bevégzendü a' törvényszék. — A' National egyik levelezője szerint Olaszországban nagy figyelemmel olvassák a' francia lapokat, és több tartományban zendülési előjelek mutatkoznak, mellyek általános háboru eseten hihetőleg még fenyegetőbb alakot öltendnek. — A' keleti kérdés már egészen elfeledteté Parisban a' boulognei eseményt. —

Gabonaár: Pest, sept. 4kén: Tiszta búza: 180—205; Kétszeres: 135—150; Rozs: 118—124; Arpa: 95—105; Zab: 80—90; Kukoricza: 140—148. pesti m. váltó garas.

Pénzkelet: Bécs sept. 2kán, 5petes statuskötelezvény: 107 $\frac{1}{4}$; 4petes: 100 $\frac{1}{4}$; 3petes 81 $\frac{1}{4}$; 1834ki kölesön: 701 $\frac{1}{4}$; 1839ki: 313 $\frac{3}{4}$ Bankrésztvény: 1736 $\frac{1}{4}$ Eszterházy-sorsjegy: 44 $\frac{1}{2}$; Cs. k. arany-agio 3 $\frac{3}{4}$ %

Dunavizállás: sept. 4kén délben: 9' 0" 0" a' zerus felett.

Szerkeszti Helmezy. — Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri-uleza 612.